

ಕರ್ನಾಟಕದ ದಲಿತ ಚಳವಳಿ: ನೊಂದವರ ಧ್ವನಿ

ಪ್ರದೀಪ್.ಎನ್. ವಿ

ಪ್ರದೀಪ್ ಎನ್ ವಿ

ಸಂಶೋಧಕರು

ಡಾ.ಬಿ.ಆರ್.ಅಂಬೇಡ್ಕರ್

ಸಂಶೋಧನ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣೆ

ಕೇಂದ್ರ, ಮಾನಸ ಗಂಗೋತ್ರಿ,

ಮೈಸೂರು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದ ಮೇಲಾದರೂ ಭಾರತೀಯ ಸಮಾಜ ತಮ್ಮನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.ನಾವೂ ಕೂಡ ಇನ್ನಿತರರಂತೆ ಸ್ವಾಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬುದು ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು.ಆದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದಮೇಲೂ ಶೋಷಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಕಗ್ಗಾಂಟಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆ, ಅವರ ಬದುಕು ಕತ್ತಲೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.ಇವತ್ತಿಗೂ ಶೋಷಿತರ ಜೀವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿಗೆ ಭದ್ರತೆ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ.ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ದಿನವು ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಹೆಣಬೀಳದೆ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಲಾರ ಎನ್ನುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.ಅವರ ಮೇಲಿನ ಹಲ್ಲೆ, ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಕಾನೂನು, ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ರಾಜಕೀಯ ನಾಯಕರುಗಳು ಇದ್ದರೂ ಕೂಡ ಇದನ್ನು ತಡೆಯುವಲ್ಲಿ ಸೋಲುತ್ತಿದ್ದಾವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಜಾತಿವ್ಯವಸ್ಥೆ ತನ್ನ ಬೇರನ್ನೂ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವುದೇ ಅಗಿದೆ.ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕದ 70ರ ದಶಕದ ದಲಿತ ಚಳವಳಿ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಧಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಲವು ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ದಲಿತ ಚಳವಳಿ ಭಾರತದ ಸ್ವತಂತ್ರಗೊಂಡ ನಂತರದ ಕಾಲಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಸಂಘಟನೆ. ಈ ಸಂಘಟನೆಯೂ ತನ್ನ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧ ಹೋರಾಟದಿಂದಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ, ರಾಜಕಾರಣಿಗಳ ಹಾಗೂ ಮೇಧಾವಿಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಿದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅದಕ್ಕಿದ್ದ ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕ

ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾಳಜಿ.ಕರ್ನಾಟಕದ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ರೂಪಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವುದೇ ಆಗಿದೆ.ಶೋಷಿತರ ವಿಮೋಚನೆಯೇ ಇದರ ಮೂಲ ಅಜೆಂಡಾ.

70ರ ದಶಕ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ಉಗಮದೊಂದಿಗೆ ದಲಿತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡ ತೊಡಗಿದ ಕಾಲಘಟ್ಟ.ಆಗತಾನೆ ಅಕ್ಷರ ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರವೇಶ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಆಕರ್ಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾದದ್ದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಅಂಶ. ಈ ರೀತಿ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿಂದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಯ ಕಾವು ಆರಂಭಗೊಂಡಿತು.ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾದವು.ಈ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರಿಸಿ ದ.ಸಂ.ಸ (ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ) ಹೇಗೆ ಗ್ರಾಮ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು, ಯಾವ ಬಗೆಯ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು, ಎನ್ನುವ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗುರ್ತಿಸುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ತಿರುಳಾಗಿದೆ.ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯದಿಂದ ಬಂದಂತಹ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹೇಗೆ ಸಂಘಟಕರಾಗಿ, ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿ ನಾಯಕರಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಹುದು.ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ತನ್ನ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಜಾಗೃತಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳ ಪಾತ್ರ ಯಾವ ಬಗೆಯಲ್ಲಿತ್ತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.ಆ ಮುಖೇನ ವರ್ತಮಾನದ ಯುವಕರಿಗೆ ಚಳವಳಿ ಹಾಗೂ ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.ಈ ಎರಡು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ 70ರ ದಶಕದ ದಲಿತ ಹೋರಾಟಗಾರರೆಂದರೆ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಹರಿಹರ ಆನಂದಸ್ವಾಮಿ, ಇಂಧೂದರ ಹೊನ್ನಾಪುರ, ಆರ್.ಎಸ್. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ವರದಯ್ಯ, ಕುಪ್ಪೆ ನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಮುಖರು.

ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಮಟ್ಟದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಜಾತಿ, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ದಮನಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳು ಮಹತ್ವವಾದವು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೋಷಿತರ ಪರವಾಗಿ ರೂಪಿಸಿದ ಆರ್ಥಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತಹ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಪುಸ್ತಕಗಳು, ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ಷೇತ್ರಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಕಲೆಯಾಕಲಾಗಿದೆ.

ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಉಗಮ:

ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ 1975-76 ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರೊ. ಬಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗಿದ್ದ ದ.ಸಂ.ಸ ಶಾಖೆಗಳು ಆಗಲೇ ರಾಜ್ಯದ ಮೂಲೆ-ಮೂಲೆಗಳಲ್ಲೂ ಗರಿಬಿಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲವದು. ಹುಣಸೂರಿನ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಹೋರಾಟದ ವಿಷಯ ಎಲ್ಲಾಕಡೆ

ಪ್ರಚಾರವಾಗಿತ್ತು. ದ.ಸಂ.ಸ ಬೆಳೆವಣಿಗೆಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಹಜವಾಗಿ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳೇ ಆಗಿದ್ದವು.ಆಂಧ್ರದ ನಕ್ಸಲ್‌ಬಾರಿ ಚಳುವಳಿಯಿಂದ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ನಾಯಕ ಗದ್ದರ್ ರವರ ಪ್ರಭಾವಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದ ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟೇಶ್ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್‌ಗೆ ಬಂದರು.ಗದ್ದರ್ ತೆಲುಗಿನ ಹೋರಾಟದ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಹಾಡುವ ಮೂಲಕ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಿತ್ತತೊಡಗಿದರು.ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಮಾವೋ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸರಸ್ವತಿಪುರನ ರಾಮುರವರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲೇ ವಾರಾನುಗಟ್ಟಲೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಚೀನಾದ ಲಾಂಗ್, ಮಾರ್ಕ್ಸ್, ಮಾವೋ ಹೋರಾಟಗಳ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ಮೈಸೂರಿನ ಪ್ರಗತಿಪರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಷೀರ ಸಾಗರ್, ದೇವಯ್ಯ ಹರವೆ, ಹೆಚ್. ಗೋವಿಂದಯ್ಯ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಕಟ್ಟಾ ಮಾರ್ಕ್ಸ್‌ವಾದಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣರಾವ್ ಕದಂ, ಮುಂತಾದ ಹಿರಿಯ ಚಿಂತಕರು ಹಾಸ್ಪಲ್‌ಗೆ ಬಂದು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಸಂಘಟನೆಯ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳ ಚಿಂತನೆಗಳು, ಹೋರಾಟದ ದಾರಿ, ಆಲೋಚನೆಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿ, ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ವರದಯ್ಯ, ಕುಪ್ಪೆನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ದ.ಸಂ.ಸ ದಂತಹ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಾರಣವಾಯಿತು.ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಉಗಮವಾಗುವುದರೊಂದಿಗೆ ಹಲವಾರು ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಅವಮಾನ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ, ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹಲವಾರು ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದರು.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಳು:-

1978ರಲ್ಲಿ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ:-

ಆಗತಾನೆ ದ.ಸಂ.ಸ ಉಗಮವಾಗಿ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ಹಾಸ್ಪಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭ.ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಇವರುಗಳು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸರ್ವನೀಯರಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಂತಹ ಅವಮಾನ, ಅಸಮಾನತೆ, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರಗಳು, ಕಗ್ಗೊಲೆಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಸಮಯವದು. ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಮೂಲತಃ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾವಂದೂರು ಗ್ರಾಮದವರು.ತಮ್ಮ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಜನರಿಗೆ ಸಾಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ದಲಿತರ ಮೇಲಿನ ತಾರತಮ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ

ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂಘವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ ಮೂಲಕ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.

ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ಹಾಸ್ಟಲ್ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರು.ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬಹುವೇಗವಾಗಿ ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಯಿತು.ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ಮುಂಚೂಣಿ ನಾಯಕರಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾದ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ, ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ವರದಯ್ಯ, ಕುಪ್ಪೆನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದ ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ "ದುಡ್ಡಿನ ಗಡಗಳು" ಎಂಬ ನಾಟಕ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಂಡರು.ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವರು ಎಷ್ಟೇ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರು ಹಣ ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ, ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೂ ಸಹ ಶ್ರೀಮಂತರಾಗಿದ್ದರು.ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವರ ಬಡತನಕ್ಕೆ ಹಾಗೂ ಸರ್ವೋಚ್ಚರ ಏಳಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಎಂಬ ಪ್ರಮುಖ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿರುಳಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಈ ನಾಟಕವನ್ನು ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ಅವತ್ತಿನ ರಾತ್ರಿ ಒಂದೂವರೆ ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಾಟಕ ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧವಾದರು.

ಹುಣಸೂರಿನ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಟಲ್‌ನಿಂದ ರಾವಂದೂರಿಗೆ ಹೋಗಲು ಇವರುಗಳ ಹತ್ತಿರ ಬಸ್ಸಿಗೆ ಹಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಎದೆಗುಂದದೆ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿಯೇ ರಾವಂದೂರು ತಲುಪಿದರು. ರಾತ್ರಿ ನಾಟಕವನ್ನು ಮಾಡಿ, ದಲಿತ ಜನರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ಮುಗಿಸಿದರು. ಮುಂಜಾನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ದಲಿತರ ಬೀದಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹೋಟೆಲ್ಗೆ ಟೀ ಕುಡಿಯಲು ಹೋದರು.ಆ ಹೋಟೆಲ್ ಆ ಊರಿನ ಲಿಂಗಾಯಿತ ಸಮುದಾಯದವನಾದ ಬಸವರಾಜಪ್ಪನಿಗೆ ಸೇರಿತ್ತು.ಆತ ಆ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು (ಯಜಮಾನ) ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದ.ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಹೇರಳಾಗಿದ್ದ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯತೆ, ಹೆರ್ಮಿಟಿಂಗ್ ಮಾಡುವಾಗಲಿಲ್ಲ, ಹೋಟೆಲ್ಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶವಿಲ್ಲ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಂತೆ ದಲಿತರ ಮೇಲಿದ್ದ ನಿರ್ಭಂಧಗಳನ್ನು ಯಥಾಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊಗುವುದು ಇವನ ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ದಲಿತ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಇವರುಗಳು ಸಮಾಜಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಹೊಂದಿದವರಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಟೀ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಆಗ ಆ ಲಿಂಗಾಯಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ 'ಲೋ ಹೋಗ್ತುಲಾ ನಿಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಚೊಂಬು, ಕಂಟಗಳನ್ನು ತಕೋಬನ್ನಿ ಟೀ ಕೊಡ್ತಿನಿ' ಎಂದು ಹೇಳಿದ.ಇವರುಗಳಿಗೆ ಅವಮಾನವಾಗಿ ಟೀ

ಕುಡಿಯದೆ ವಾಪಸ್ಸು ಬಂದರು. ಬಂದು, ಈ ಅಸಮಾನ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಏನಾದರು ಮಾಡಬೇಕಲ್ಲಾ ಎಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿ ಆ ಊರಿನ ದಲಿತ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಂದ ಪೋಲಿಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದರು.

ಈ ಘಟನೆ ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಚಲನವಾದ್ದಂತೆ ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಹರಡಿತು.ಇಡೀ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ಸಮುದಾಯಗಳು ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು.ದಲಿತರನ್ನು ಕೂಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದು ಬೇಡ ಎಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ದಲಿತರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿದರು. ಅವತ್ತಿನ ಎಸ್ ಪಿ ಯಾಗಿದ್ದ ಪೋಲೀಸ್ ಅಧಿಕಾರಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣನವರ್ ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ಬಸವರಾಜಪ್ಪನನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿ, ಒಂದು ವಾರ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ಪೂರ್ ಜಾರಿ ಮಾಡಿದರು.ನಂತರ ಸರ್ವೋಚ್ಚರು ದಲಿತರಿಗೆ ಹೋಟೆಲ್ ಪ್ರವೇಶ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಜಾತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೇರಳಾಗಿದ್ದ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಸೂಚಿಸುವ ಮೂಲದ ಪ್ರಕರಣ ಅಂತ್ಯವಾಯಿತು.ಇದು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಗೆ ದೊರೆತ ಮೊದಲ ವಿಜಯ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು.ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾವಂದೂರಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಟೆಲ್ ಪ್ರವೇಶ ಇದೆ.ಜಾತಿಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳು ನಿಂತಿವೆ.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹಳೇಬೀಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅಸ್ವಶ್ಯತೆಯ ವಿರುದ್ಧ ನಡೆದ ಹೋರಾಟ :

ರಾವಂದೂರಿನ ಘಟನೆ ಇನ್ನೂ ಮಾಸೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆವಾಗಲೇ ಹಳೇಬೀಡು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಹೋಟೆಲ್ ಪ್ರವೇಶ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಷಯ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂತು.ದ.ಸಂ.ಸ ಮುಂಚೂಣಿ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಟೆಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹಳೇಬೀಡು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದ ಮಂಚಯ್ಯ, ಸಿದ್ದಯ್ಯ ಎಂಬುವರ ಮುಖಂಡರಿಂದ ಪೋಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಡಿಸಿದರು.ಅವತ್ತಿನ ಡಿ.ವೈ.ಎಸ್.ಪಿ ಯಾಗಿದ್ದ ನಾರಾಯಣ್ ನಡುಮಣಿಯವರು ಕೇಸ್ ದಾಖಲಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಊರಿನ ಹೋಟೆಲ್ ಮಾಲಿಕನಾದ ಕೃಷ್ಣಶೆಟ್ಟಿ ಎಂಬಾತನ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ದಲಿತರಿಗೆ ಹೋಟೆಲ್ ಪ್ರವೇಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟರು.ಈ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಅವರುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ ರವರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಲೇಖಕರಾದ ಯು.ಆರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಚಿಂತಕರಾದ ಪ್ರೊ.ಕೆ.ರಾಮದಾಸ್, ಪಾ. ಮಲ್ಲೇಶ್ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಮುಖರು ಭಾಗವಹಿಸಿ ಈ ಹೋರಾಟ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಲು ಸಹಕರಿಸಿದರು.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಲ್ಲುಂದದ ಮಾದೇವನ ಕೊಲೆ: ಇದರ ವಿರುದ್ಧ ದ.ಸಂ.ಸ ಹೋರಾಟ :

ಚಿಲ್ಲುಂದದ ಮಾದೇವ ಮೂಲತಃ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಯುವಕ. ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುವ ಬಡತನ. ಆತ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದನು.ಆತನ ಮನೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಆ ಊರಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ (ಐ.ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್ ಎನ್ ಮೂರ್ತಿ ರವರ ಸಂಬಂಧಿಕರು) ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತಾಮಾಡಲು ಸೇರಿಕೊಂಡನು.ಮಾದೇವನ ದಿನನಿತ್ಯದ ಕೆಲಸ ಎಂದರೇ ಅವರ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ (ತೆಂಗು, ಬಾಳೆ, ಅಡಿಕೆ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ) ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದು ಅವನ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು.ಪ್ರತಿದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ. ಆತನಿಗಾಗಿಯೇ ಅಡಿಕೆ ಮರದ ಎಲೆ, ನೀರು ಕುಡಿಯಲು ಆತನ ಕೈ (ಬೊಗಸೆ) ಸೀಮಿತವಾಗಿತ್ತು.ಅವನಿಗೆ ದಿನನಿತ್ಯ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟ.

ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ಮಾದೇವ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯ ಯುವತಿಯೊಂದಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಅಂಕುರವಾಯಿತು.ಇವರಿಬ್ಬರ ಪ್ರೀತಿ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು.ಈ ವಿಷಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಮಾದೇವನಿಗೆ ಚಿತ್ರಾಹಿಂಸೆ ಏನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಬಹಳ ಉಪಾಯದಿಂದ ಆತನನ್ನು ತೋಟಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ತೆಂಗಿನ ಮರಕ್ಕೆ ಎಳೆನೀರನ್ನು ಕೀಳಲು ಹತ್ತಿಸಿ ಕಲ್ಲಾರಿ ಬಿದ್ದವನಂತೆ ಮಾಡಿ ಆತನನ್ನು ಕೊಲೆ ಮಾಡಿದರು.ಬಾವಿಗೆ ಹಾಕಿದರು ಎನ್ನುವುದು ಮತ್ತೊಂದು ವರದಿ.ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ದ.ಸಂ.ಸ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಇದು ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮರಣವಲ್ಲ, ಕೊಲೆ ಎಂದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಟಲ್ನಿಂದ ಚಿಲ್ಲುಂದದ ವರೆವಿಗೂ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆ ಜಾಥಾವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಭೀಕರವಾದ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮನೆಯವರ ವಿರುದ್ಧ ಕೇಸ್ ದಾಖಲಿಸಿದರು.ಆದರೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳ ಕೊರತೆಯಿಂದ ಈ ಪ್ರಕರಣ ಮುಚ್ಚಿಹೋಯಿತು.ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ದ.ಸಂ.ಸ ದಹೋರಾಟ ದಿನದಿಂದ ದಿನಕ್ಕೆ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಾರಂಭಿಸಿತು.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಟ್ಟಾಕಾತನ ಹಳ್ಳಿಯ ಚೆನ್ನಿಯ ಬಲಿ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ: (1978)

ಚೆನ್ನಿ ಎಂಬ ಮಹಿಳೆ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು.ಈಕೆ ಆ ಊರಿನ ಬೇಲೂರೇಗೌಡನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ದಿನನಿತ್ಯ ಕೂಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.ಈಕೆ ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದಳು.ಇಂತಹ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಿಯ ಮೇಲೆ ಆ ಗೌಡ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಸಗಿದನು.ಇದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲು ಆ ಊರಿನ ದಲಿತರು ಯಾರು ಕೂಡ ಮುಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕಾರಣ, ಗೌಡರ ಮೇಲಿನ ಭಯ.ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಗೌಡರ ದಬ್ಬಾಲಿಕೆಗೆ ದಲಿತರು ಬೆಚ್ಚಿಹೋಗಿದರು.ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ದ

ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು 'ಚೆನ್ನಿಯಬಲಿ' ಎಂಬ ಶಿಷ್ಯಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿಕೊಂಡು ಹುಣಸೂರಿನಿಂದ ಚಿಟ್ಟಾಪ್ಪಾತನಹಳ್ಳಿವರೆವಿಗೂ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಜಾಥಾ ಕೈಗೊಂಡರು.

ಈ ಮೂಲಕ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯವರಿಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು. 'ಸರ್ವನೀಯರ ದಬ್ಬಾಲಿಕೆಗೆ ಹೆದರಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ನಾವಿದ್ದೇವೆ, ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ನೆಡೆಯುವ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡಿ' ಎಂಬ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬೇಲೂರೇಗೌಡನ ಮೇಲೆ ಕಾನೂನು ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಚೆನ್ನಿಯ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಎಸಗಿದವನನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಇಡೀ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಚೆನ್ನಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರೆಸಿಕೊಟ್ಟ ಕೀರ್ತಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ.

ಪಿರಿಯಾಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಕೆ ಆರ್ ನಗರದ ಕಂಟೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇವಯ್ಯನ ಮೇಲಿನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ :

ದೇವಯ್ಯ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಬಡರೈತ ಇತನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಮೂರು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿತ್ತು. ಈತ ಉತ್ತಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇದನ್ನು ಸರ್ವನೀಯರು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ದೇವಯ್ಯನನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಮಟ್ಟಹಾಕಬೇಕು ಎಂಬುವುದು ಇವರುಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದೇವಯ್ಯನ ಜಮೀನಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಸರ್ವನೀಯನೊಬ್ಬನ ಜಮೀನಿತ್ತು. ಜಮೀನಿನ ಒತ್ತುವರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜಗಳ ತೆಗೆದು ದೇವಯ್ಯನ ಬಲಗೈನ ಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿದರು. ಅಂತಹ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಚಾಲಕರಾಗಿದ್ದ ಕುಪ್ಪೆ ನಾಗರಾಜ ಅವರು ಹಾಗೂ ಡಿ.ಐ.ಜಿ ರಾಮಾನುಜಂ ಇವರುಗಳು ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಕೃತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದರು. ದ.ಸಂ.ಸ ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಹೋರಾಟಗಾರರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಮೈಸೂರು ಕೋರ್ಟಿನ ಮುಂದೆ ಧರಣಿ ಆರಂಭಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನಿಗೆ ಬೇಲ್ (ಜಾಮೀನು) ಕೊಡದಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಆರೋಪಿಯನ್ನು ಜೈಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದರು. ಈ ಘಟನೆ ಇಡೀ ಮೇಲ್ಜಾತಿ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯ ಘಂಟೆಯಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ದ.ಸಂ.ಸ.

ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳು

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ದೇವಗಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ವಾಪಸ್ಸು ದಕ್ಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ದಸಂಸ :

ದೇವಗಲ್ಲಿ ರಾಮಯ್ಯ ಮೂಲತಃ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಬಡರೈತ.ಈತನಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ದರ್ಬಾಸ್ ಭೂಮಿಯಾಗಿ ಎರಡು ಎಕರೆ ಜಮೀನನ್ನು ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿತು.ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಒಂದು ಮಗು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆತನಿಗೆ ಬೇರಾರು ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಾಯಕವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ.ಈತನ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಊರಿನ ವೆಂಕಟಗಿರಿಗೌಡನ ಎಂಬ ಸರ್ವಣೀಯನ ಹದ್ದಿನ ಕಣ್ಣು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಹೇಗಾದರು ಮಾಡಿ ಈ ಜಮೀನನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆತ ತಿರ್ಮಾನಿಸಿದ.

ಆ ಗೌಡ ಜಮೀನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ರೂಪಿಸಿದ.ಅದೇನೆಂದರೆ, ರಾಮಯ್ಯನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಗುವನ್ನು ಅಪರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಬೇರೆಲ್ಲೋ ದೂರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಬಂದನು.ಈ ಘಟನೆಯಿಂದ ರಾಮಯ್ಯನು ಮಾನಸಿಕ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿ, ಊರೂರು ಅಲೆಯುತ್ತಾ ತನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಗುವಿನ ಹುಡುಕಾಟಕ್ಕೆ ಹೋದನು.ಈ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗೌಡ ರಾಮಯ್ಯನ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳುಮೆ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದನು.ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಗೌಡನ ವಿರುದ್ಧ ಮತಾನಾಡುವ, ಪ್ರತಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವ ಧೈರ್ಯ ಮೊದಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆತ ತನ್ನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಗುವಿನ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಮಂಕಾಗಿಹೋಗಿದ್ದ.ಒಂದು ದಿನ ರಾಮಯ್ಯ ಹುಣಸೂರಿನ ರತ್ನಾಪುರಿಯ ಬಸ್ಸಾಂಡಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ.ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರಾಗಿದ್ದಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅದೇ ಗ್ರಾಮದವರಾಗಿದ್ದರು.ಇವರು ರಾಮಯ್ಯನ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿದರು.ರಾಮಯ್ಯನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ರಾಮಯ್ಯನ ಮೇಲೆ ವೆಂಕಟಗಿರಿಗೌಡನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ದಸಂಸದ ಗೆಲೆಯರೊಟ್ಟಿಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡರು.ಮಾರನೇಯ ದಿನವೇ ದ.ಸಂ.ಸ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ಹಾಗೂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಹುಣಸೂರಿನಿಂದ ದೇವಗಲ್ಲಿಯವರೆವಿಗೂ ಅರೆಬೆತ್ತಲೆ ಮೆರವಣಿಗೆ ಜಾಥಾವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.ಗೌಡನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಪೊಲೀಸ್ ಕೇಸ್ ಕೊಟ್ಟು ಗೌಡನನ್ನು ಅರೆಸ್ಟ್ ಮಾಡಿಸಿದರು. ಹತ್ತಾರು ತಿಂಗಳು ಕೊರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೇಸ್ ನಡೆದು ರಾಮಯ್ಯನಿಗೆ ಭೂಮಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಯಿತು.

ಕಾಲನಂತರ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಮಯ್ಯನ ಹೆಂಡ್ತಿ, ಮಗುವನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕರೆತರಲಾಯಿತು, ಪ್ರಸ್ತುತ ರಾಮಯ್ಯನ ಕುಟುಂಬ ದೇವಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದಾರೆ.ಹೀಗೆ ರಾಮಯ್ಯನ ಜೀವನವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಪಾತ್ರ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು. ರಾಮಯ್ಯ ಇವತ್ತು ಹೇಳುವ ಮಾತು ಹೀಗಿದೆ ; 'ನನಗೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟದ್ದು ದಲಿತ ಚಳವಳಿ' ಅಂಥ.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹನಗೋಡು ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ:

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಹನಗೋಡು ಎಂಬುದು ಸುಮಾರು 500ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಮನೆಗಳಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಾಮ. ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ನೂರಾರು ಎಕರೆಯ ಒಡೆಯ.ಆತ ಆ ಊರಿನ ದಲಿತರು, ಗೌಡು, ಲಿಂಗಾಯಿತ ಸಮುದಾಯದವರುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜೀತಕ್ಕೆ ಇರಿಸಿಕೊಂಡನು.ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ಪ್ರತಿರೋಧ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವವರೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬಿದ್ದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯ (ದಲಿತರು, ಗೌಡು, ಲಿಂಗಾಯಿತ) ದವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ ತಮ್ಮ-ತಮ್ಮ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ಉಳುಮೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು.ಅಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಪ್ರಬಲನಾಗಿದ್ದನು.

ಆ ಊರಿನ ಯಾವುದೇ ಸಮುದಾಯದವರ ಧನ. ಕುರಿ, ಕೋಳಿ ಆತನ ಜಮೀನಿನ ಒಳಗೆ ಹೋದರೆ ಮುಗಿಯಿತು ಅವುಗಳು ವಾಪಸ್ಸು ಬರುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಅವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಯಾಕಿಕೊಂಡು ತನಗೆ ಸೇರಿದವು ಎಂದು ತಿರ್ಮಾನಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.ಊರಿನ ಯಾವುದಾದರೂ ಸಣ್ಣ-ಪುಟ್ಟ ಗಲಾಟೆಗಳಾದರೂ ಅವನೇ ತೀರ್ಪು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ.ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವರು ಅನ್ಯಾಯದ ವಿರುದ್ಧ ತಿರುಗಿ ಮಾತಾಡಿದರೆ ಹಾಗೂ ತಲೆ ಎತ್ತಿ ನಡೆದರೆ ಅವರುಗಳ ಮೇಲೆ ಚಪ್ಪಲಿ ಬೀಸಾಡಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿದಿನ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ದಬ್ಬಾಳಿಕೆ ಎಸಗುತ್ತಿದ್ದನು.ಒಂದು ದಿನ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ದಲಿತರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ತಲಾ ನಾಲ್ಕು ಎಕರೆಯಂತೆ ಸುಮಾರು ಐವತ್ತು ಕುಟುಂಬದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡನು.

1990 ರಲ್ಲಿ ಹನಗೋಡಿನ ಸರ್ಕಾರಿ ಭೂಮಿಯ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳು ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದವು.ಈ ದಾಖಲೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ವರದಯ್ಯ, ಕುಪ್ಪೆನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದವರು ಹನಗೋಡಿನ ದಲಿತರಿಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ವಂಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.ಆ ನಂತರ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ವಿರುದ್ಧ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಹೋರಾಟವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು.ಪುಟ್ಟಪ್ಪನಿಗೆ ಈ

ಬೃಹತ್ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾಗದೆ ದಲಿತರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಲಿತರಿಗೆ ನೀಡಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನು ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯದ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲಾಯಿತು. ಪ್ರತಿ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ದೌರ್ಜನ್ಯದಿಂದ ಮುಕ್ತಿ ದೊರೆಯಿತು.

ಕಾಲನಂತರ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಅನಾರೋಗ್ಯದಿಂದ ಸಾವಿಗೀಡಾದನು. ದಲಿತರ ಭೂಮಿಯ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರ ಇಂದಿಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ದಲಿತರಿಗೆ ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿದ ಭೂಮಿ ಹಾಗೂ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿ ಖಾಲಿಬಿದ್ದಿದೆ. ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೋಜಲು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಯಾರೋಬ್ಬರಿಗೂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಭೂಮಿ, ಭೂಮಿಯ ಹಕ್ಕಿನ ಪತ್ರವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹಂಚಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಲವು ಬಾರಿ ಆ ಊರಿನ ದಲಿತರು ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ವಿಷಯ ಮುಟ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಇವತ್ತಿಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇರುವುದು ಶೋಚನೀಯ.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಹನಗೋಡಿನ ದಲಿತರು, ಗೌಡು, ಲಿಂಗಾಯಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ದೌರ್ಜನ್ಯ ಅಂತ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದು ದ.ಸಂ.ಸ ಎಂಬುವುದು ಗಮನಾರ್ಹ. ಇಲ್ಲಿ ದಲಿತರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡುವಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ. ದ ಹೋರಾಟ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು.

ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಭೂ ಹೋರಾಟ : ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಹಾರನಹಳ್ಳಿ ಹೋಬಳಿಯ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಒಕ್ಕಲೆದ್ದು ಹೋದ ಊರು. ಜೋಡಿದರರಾಗಿದ್ದ ಬಿ. ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಎಂಬುವವರಿಗೆ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ 1 ರಿಂದ 28ರ ವರೆಗಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು 482 ಎಕರೆ 22 ಗುಂಟೆಯಷ್ಟು ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯು 1959ರಲ್ಲಿ ಇನಂ ರದ್ದಿಯಾತಿ ಕಾಯಿದೆ ಪ್ರಕಾರ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಭೂಮಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಊರಿನ ಖರಾಬು ಜಮೀನೂ ಸೇರಿ ಸುಮಾರು ಒಟ್ಟು 513 ಎಕರೆ ಜಮೀನಿಗೆ ಜೋಡಿದಾರ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಒಡೆಯರಾದರು.

1961ರ ತರುವಾಯ ಭೂಮಿತಿ ಕಾಯ್ದೆ ಜಾರಿಗೊಳ್ಳುವ ಸುಳಿವರಿತ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಕ್ಕಳು ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದ 482 ಎಕರೆ 22 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನನ್ನು ಕುಶಾಲನಗರದ “ಕೊಡಗು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ”ಕ್ಕೆ 99 ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಕ್ಕೆ 1965ರಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ನೀಡಿ ನೆಮ್ಮದಿಯ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ನೋಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕರಾರು ಪತ್ರವು 899/65-66ರ ಕ್ರಮಾಂಕದಲ್ಲಿ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಉಪ ನೋಂದಣಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ 1974ರಲ್ಲಿ ಭೂ

ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಾದ ಕೊಡಗು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವು ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಗೇಣಿದಾರನಾದ ತನಗೆ ಸದರಿ ಜಮೀನನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿರುವ 482 ಎಕರೆ 22 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನಿಗೆ ಆದಿಭೋಗ ಹಕ್ಕುದಾರರನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸುವಂತೆ ಮನವಿ ಮಾಡಿತು.

ಈ ವಿಷಯ ತಿಳಿದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಬಿ.ಕೆ.ಶಿವರಾಮಯ್ಯ, ಬಿ.ಕೆ.ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ, ಬಿ.ಕೆ.ರಾಜಗೋಪಾಲ, ಬಿ. ಕೆ.ಭಾಸ್ಕರ, ಬಿ.ಕೆ.ಸಾವಿತ್ರಮ್ಮ ಇವರುಗಳು ಸಹ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ, ಸದರಿ ಜಮೀನು ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲೇ ಇರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿ, ಕೊಡಗು ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಸಂಸ್ಕರಣಾ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘದ ಮನವಿಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಕೆಂದು ಮನವಿ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಬಗ್ಗೆ ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯು ಸುದೀರ್ಘ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿ 1980ರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿ, ಸದರಿ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘವು ಗುತ್ತಿಗೆ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅದರ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಿತಲ್ಲದೆ, ಭೂ ಸುಧಾರಣೆ ಕಾಯಿದೆ 79 (ಬಿ) ಪ್ರಕಾರ, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಕೃಷಿ ಯೋಗ್ಯ ಜಮೀನನ್ನು ಹೊಂದಲು ಅರ್ಹವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಹೊಂದಕೂಡದು ಎಂದು ಆದೇಶ ನೀಡಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಭೂ ಮಂಜೂರಾತಿ ನಿಯಮದಂತೆ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೃಷಿ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆ ಬಳಸದೆ ಕೃಷಿಯೇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೀಡಿರುವುದು ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ 1974ರಲ್ಲಿ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೊಂಡಾಗ ಸದರಿ ವಿವಾದಿತ ಭೂಮಿ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಜಮೀನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಸೆಕ್ಷನ್ 44ರ ಪ್ರಕಾರ ಇಡೀ ಭೂಮಿ ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಸೆಕ್ಷನ್ 5ರ ಪ್ರಕಾರ 1-3-1974ರಿಂದ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆಗೆ ವಿರೋಧವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸದರಿ 482 ಎಕರೆ 22 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರಕರಣ ಎಲ್. ಆರ್.ಎಫ್ (ಹೆಚ್) 6/79-80 ರಲ್ಲಿ ಆದೇಶ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಾಸ್ತವವಾಗಿ 1974ರ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಘೋಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ 1 ರಿಂದ 28 ರವರೆಗಿನ ಸುಮಾರು 422 ಎಕರೆ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಕದ ಕೊಪ್ಪ ಗ್ರಾಮದ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 7 ಎಕರೆ 10 ಗುಂಟೆ, ಭದ್ರಾವತಿ

ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರಾಮೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ 4 ಎಕರೆ ಮತ್ತು ಮಂಡ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗೊರವಾಲೆಯಲ್ಲಿ 2 ಎಕರೆ 06 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನು ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಘೋಷಣೆಯ ಸಮಗ್ರ ಪರಿಶೀಲನೆ ನಡೆಸಿರುವ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ಕೊಪ್ಪ, ರಾಮೇನಹಳ್ಳಿ, ಗೊರವಾಲೆ ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಮೀನನ್ನು ಹೊಂದಲೂ ಅರ್ಜಿದಾರರಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿದ್ದು, ಉಳಿದ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದ ಯಾವುದೇ ಜಮೀನಿಗೆ ಇವರು ಹಕ್ಕುದಾರರಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಿದೆ.

ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ಈ ಆದೇಶ ಕಂಡು ತತ್ತರಿಸಿ ಹೋದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಕೆ.ಎ.ಟಿ ಮತ್ತು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಂತಾದ ಕಡೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮನವಿಗಳು ತಿರಸ್ಕೃತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಈ ವಿವಾದದ ಬಗ್ಗೆ ಭೂ ನ್ಯಾಯಮಂಡಲಿಯು ಮರು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ ಪ್ರಕರಣದ ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ. ಹೈಕೋರ್ಟ್ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆ ಮರು ವಿಚಾರಣೆ ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡ ಭೂ ನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯು 1987ರಲ್ಲಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಮತ್ತೊಂದು ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 115-35 ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಜಮೀನು ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಧೀನಾನುಭವದಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇದು ಮಿತಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅರ್ಜಿದಾರರ ಪರವಾಗಿ ಆದೇಶ ನೀಡಿದೆ. ಈ ಪಕ್ಷಪಾತದ ತೀರ್ಪಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದಾಗ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು 1993ರಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿ “ಅರ್ಜಿದಾರರು ಮಿತಿಗಿಂತ ಜಾಸ್ತಿ ಜಮೀನು ಹೊಂದಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಆದೇಶ ಮಾಡುವ ಪ್ರಮೇಯ ಉದ್ಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಪಡಿಸಿರುವುದಲ್ಲದೇ, 1987ರ ಭೂ ನ್ಯಾಯಮಂಡಳಿಯ ಆದೇಶವನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿಯ ಜಮೀನಿನ ನಿಜವಾದ ಗೇಣಿದಾರರಾಗಿರುವ ರತ್ನಸ್ವಾಮಿ, ಮಾಣಿಕೃಂ, ನಂಜಪ್ಪ, ಬಸವರಾಜ್, ಶಾಂತಪ್ಪ, ಗಿಡ್ಡೇಗೌಡ, ಕೊಳಂದೈಸ್ವಾಮಿ ಇವರು ಭೂ ಹಕ್ಕನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿರುವ ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಲಿಯು 7-4-1987ರ ತೀರ್ಪು ನೀಡಿ, ಮೇಲ್ಕಂಡ ಏಳು ಜನ ಗೇಣಿದಾರರು ಒಟ್ಟು 28 ಎಕರೆಯಷ್ಟು ಜಮೀನಿಗೆ ಆದಿಭೋಗದಾರರೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಈ ತೀರ್ಪಿನ ವಿರುದ್ಧವೂ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು ಮೇಲ್ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅನಗತ್ಯ ಸಿವಿಲ್ ತಕರಾರುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಂಥ ಎಲ್ಲಾ ಗೊಂದಲಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಇವರು ಕೇವಲ ತಮ್ಮ ಅಕ್ರಮ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನೇ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಭೂನ್ಯಾಯ ಮಂಡಳಿಯ ಹಿಡುವಳಿ ಹೊಂದಲು ಆದೇಶಿಸಿರುವ ವಿಸ್ತೀರ್ಣಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಮಾರು 240 ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ಜಮೀನನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ 1991 ರಿಂದಲೂ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಹಶೀಲ್ದಾರವರು ಬಿ.ಕೆ.ರಾಜಗೋಪಾಲ್ ಎಂಬುವವರಿಗೆ 6-1-2001ರಂದು ನೀಡಿರುವ ಹಿಂಬರಹದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳು ಪದೇ ಪದೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಿರುವ ವಂಚನೆ ಕುರಿತು ಎಚ್ಚರಿಗೆ ನೀಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವರ ವಂಚನೆಯ ಜಾಲ ಎಷ್ಟು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿದೆ ಎಂಬ ಸತ್ಯ ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ತಮ್ಮ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಜಮೀನನ್ನು 99 ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ನೀಡಿ ಆ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಅವಧಿ ಮುಗಿಯದಿದ್ದರೂ ಭೂ ಸುಧಾರಣಾ ಕಾನೂನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತಮ್ಮ ವಶದಲ್ಲೇ ಜಮೀನಿದೆ ಎಂದು ಘೋಷಣೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಜಮೀನಿನ ಮರು ಸ್ವಾಧೀನಕ್ಕೆ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಕಸರತ್ತು ನಡೆಸಿರುವುದು ಒಂಟು ದುಷ್ಪಟವಟಕೆಯಾಗಿದೆ.

ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಂದ ಹೇರಳವಾಗಿ ಲಂಚ ಪಡೆದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಲ್ಲದೆ, ಮೂಲ ಕಡತವನ್ನೇ ನಾಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ದಾಖಲೆಗಳೇ ಸಿಗದಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಲಾಭ ಪಡೆದ ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ತಮ್ಮದಲ್ಲದ ಸರ್ಕಾರದ ವಶದಲ್ಲಿರುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಲವು ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ 50,70,80 ಎಕರೆಗಳಂತೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಂಚಿಸಿದರು. ಈ ರೀತಿ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಮಾರಾಟ ದಂಧೆ ಎಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ ಎಂದರೆ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿಯ ದಾಖಲೆ ಗ್ರಾಮವಾದ ಕೊಪ್ಪಲು ಗ್ರಾಮತಾಣವು ಸೇರಿದಂತೆ ಸುಮಾರು 80 ಎಕರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸುಮಾರು 1 ಕೋಟಿ ರೂಗಳಿಗೆ ನಲಂದ ಗುರುಕುಲಶಾಲೆ ಕುಶಾಲನಗರ ಇವರಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದೆಂ. ಈ. ಸೋಮಶೇಖರ್ ಎಂಬುವವರು ಕೆರೆ, ಕೊಪ್ಪಲು ಗ್ರಾಮತಾಣಾ, ರಸ್ತೆ, ಬಂಡಿದಾರಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಂತಿ ಬೇಲಿಹಾಕಿ ಗೇಟು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಇದನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಬಡಜನರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ-ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಮನಗಂಡ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯು 2001ರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸುಮಾರು 170 ನಿರ್ಗತಿಕ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಸಂಘಟಿಸಿ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿತು. ಈ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕು ಪಂಚಾಯ್ತಿಯ ಆಶ್ರಮ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲ್ಕಂಡ 170 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಲು ನಿವೇಶನದ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರ ನೀಡಿತ್ತು.

ಬಿ. ಆರ್. ಕಾವಲು ಭೂ ಹೋರಾಟ:

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬಿ. ಆರ್, ಕಾವಲು ಕೂಡ ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಭೂ ವಿವಾದದಂತೆಯೇ ಬಡಜನತೆ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಭೂಮಿ ಕಬಳಿಸುವ ಸಂಚಿನ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಜೋಡಿದಾರ್ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ದಂಡು ತಮ್ಮ ವಂಶಕ್ಕೆ ಅನಾಯಸವಾಗಿ ದಕ್ಕಿದ್ದ ಜಮೀನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಳ್ಳಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಿ.ಆರ್ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿ ಹನಗೋಡಿನ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ವಂಶಸ್ಥರ ಕೂಟ ಕೂಡ ಬಿ.ಆರ್, ಕಾವಲು ಹನಗೋಡು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಬಡಜನತೆ ಗಿರಿಜನರು ಜೀತಗಾರರನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನುಂಗಲು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಸರತ್ತನ್ನು ನಡೆಸಿದೆ. ಈ ಎರಡು ಭೂ ಹಗರಣದಲ್ಲಿ ಭೂ ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಹಣದ ಆಮಿಷಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿ ವರ್ಗ ಮೂಲ ಕಡತಗಳನ್ನು ನಾಪತ್ತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ದಾಖಲೆಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುವುದು, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿ ಬಡಜನರ ಬದುಕಿಗೆ ಕೊಳ್ಳಿಯಿಟ್ಟು ಶ್ರೀಮಂತ ಭೂ ಮಾಲೀಕರ ಪರ ಮಸಲತ್ತು ನಡೆಸಿರುವುದು ಅತ್ಯಂಧ ನೀಚತನದ ಹೀನಕೃತ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸರ್ಕಾರ, ಕಾನೂನು ಕಟ್ಟಲೆ ಇವೆಲ್ಲ ಅರ್ಥ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಬೆದರು ಗೊಂಬೆಯಂತಾಗಿರುವುದು ನಾಚಿಕೆಗೇಡಿನ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹನಗೋಡು ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳದ್ದು ವಂಶಪಾರಂಪರೆಯಾಗಿ ಶಾನುಭೋಗದ ಮನೆತನ. ಹನಗೋಡು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಸರ್ಕಾರಿ ಜಮೀನಿದೆ ಎಂಬ ಚಿದಂಬರ ರಹಸ್ಯ ಈ ಶಾನುಭೋಗ ಕುಟುಂಬಕ್ಕಲ್ಲದೆ ಶೂದ್ರಾತಿಶೂದ್ರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಭೂ ಹೀನ ನಿರ್ಗತಿಕರ ಜನರ ಈ ದೌರ್ಬಲ್ಯ ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ಆತನ ಮಕ್ಕಳು ಬಿ.ಆರ್.ಕಾವಲು ಸವೇ ನಂಬರ್ 1 ರಲ್ಲಿದ್ದ 1900 ಎಕರೆ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂವಿಯನ್ನು ಲಪಟಾಯಿಸಲು ಸಂಚು ರೂಪಿಸಿದರು. ಎಲ್ಲಾ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ಭೂ ಹೀನ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಜೀತರನ್ನಾಗಿಸಿ ಸದರಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಫಸಲು ತೆಗೆದು ತನ್ನ ಬೊಕ್ಕಸ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಬಲಾಢ್ಯವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಕುಟುಂಬ ಆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಖಾಸಗಿ ಬಸ್ಸುಗಳ ಒಡೆಯರಾಗಿ ಲಕ್ಷಾಧಿಪತಿಗಳಾಗಿದ್ದವರು. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಹಣದಾಹ ಇಂಗದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಕುಟುಂಬ ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ 1ರಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಜಮೀನನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕುವ ಮಾರ್ಸರ್ ಪ್ಯಾನ್‌ವೊಂದನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು ಸುಮಾರು 70 ಜನ ನಿರ್ಗತಿಕ ಜೀತಗಾರರ ಪಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸಿ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸವೇ ನಂಬರ್ 1ರಲ್ಲಿ ತಲಾ 4 ಎಕರೆಯಂತೆ

1964-65 ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಜಮೀನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಯಾವ ವಿಚಾರವು ಫಲಾನುಭವಿಗಳಾದ ಜೀತಗಾರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದಂತೆ ಗೌಪ್ಯವಾಗಿಟ್ಟು ಕಾಲನಂತರ ಸದರಿ ಭೂಮಿ ಬೀಳುಬಿದ್ದಿದೆ. ಎಂಬ ದಾಖಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸುವುದು ಸ್ವತಃ ಶಾನುಭೋಗರಾದ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವೇನು ಆಗಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ಬೀಳುಬಿದ್ದ ಜಮೀನನ್ನು ಮೂಲ ಕಡತದಲ್ಲಿ 4 ಎಕರೆ ಮಂಜೂರಾದಿ ಇದ್ದರು 20 ಎಕರೆ 30, 40 ಎಕರೆಯೂ ಬೀಳುಬಿದ್ದಿದೆ ಎಂಬ ದಾಖಲೆ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಿಡ್‌ನಲ್ಲಿ ಪುಟ್ಟಪ್ಪನವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣ ರಾವ್, ಮಂಜುನಾಥ್, ಬಾಬು (ವೆಂಕಟಪ್ಪ) ಇವರುಗಳೇ ಪಡೆದಂತೆ ದಾಖಲಾತಿಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಿ ಆ ನಂತರ ನೆಲದಾಹಿ ಭೂಮಾಲೀಕರುಗಳಿಗೆ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಪಾತಕ ದಂಧೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹಣ ಲೂಟಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದ್ದಾರೆ. 1965 ರಿಂದ 1998 ರ ವರೆಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳ ಹಣ ಮಾಡುವ ಈ ಮಾಯಾಜಾಲಾದ ದಂಧೆಯ ಸುಳಿವನ್ನು ಅರಿಯದೆ ಜೀತಗಾರರು ಆನಂತರ ಹೇಗೋ ಈ ವಿಚಾರ ತಿಳಿದು ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಉಪವಿಭಾಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ನಮಗೆ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಅಮಾಯಕರಾದ ನಮಗೆ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡಿಸಿ. ನಮ್ಮ ಜಮೀನನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ವಿನಂತಿಸಿ ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದೆ.

ಬಿ. ಆರ್. ಕಾವಲು ಸರ್ವೆ ನಂಬರ್ 1ರ ಭೂ ಕರ್ಮಕಾಂಡವನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯೂ ಅಲ್ಲಿನ ಜೀತಗಾರರಿಗಾಗಿರುವ ಮೋಸ ಮತ್ತು ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಮನಗಂಡು ಅವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ದೊರಕಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ 1998 ರಲ್ಲಿ ಹನಗೋಡು ಬಿ.ಆರ್. ಕಾವಲು ಹಾಗೂ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಬಡಜನರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಜೀತಗಾರರಿಗೆ ವಿವಾದಿತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ಮಾಡುವಂತೆ ಮಾಡಿದೆ. ಆದರೆ ಭೂಗಲ್ಲರಾದ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣರಾವ್, ಮಂಜುನಾಥ್, ವೆಂಕಟಪ್ಪ (ಬಾಬು) ಇವರುಗಳು ಹಣಗೋಡು ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲ ಮುಗ್ಧ ಜನರನ್ನು ಎತ್ತಿಕಟ್ಟಿ ಗುಂಪು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಬಂದು 2-5-99 ರಂದು ಗುಡಿಸಲುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿಸಿ ಹೆಂಗಸರು, ಮಕ್ಕಳನ್ನೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಡೆದು ಜೀವ ಬೆದರಿಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ನಿರ್ಗತಿಕ ಜೀತಗಾರರ, ಬಡವರ ಪರವಾಗಿ ಇರಬೇಕಿದ್ದ ತಹಶೀಲ್ದಾರ್ ಮರಳಿಸಿದ್ದಪ್ಪ ಆರ್. ಐ. ಆದಿಶೇಷ ಮತ್ತಿತರ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಭೂಮಾಲೀಕರ ಎಂಜಲು ಕಾಸಿಗೆ ನಾಲಿಗೆಯೊಡ್ಡಿ

ಇಡೀ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ದಾಖಲಾತಿಗಳೆನ್ನೆಲ್ಲ ತಿದ್ದಿ ಮೂಲಕಡತಗಳನ್ನು ನಾಪತ್ತೆಮಾಡಿ ಬಡವರಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಲಿ ಈ ವಿವಾದಿತ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತ ಜಮೀನ್ದಾರರಿಗೆ ಹೊರರಾಜ್ಯದ ನೆಲಗಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತವರ ಮಕ್ಕಳು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿದಾಗಿಯೂ ಇನ್ನೂ ಸುಮಾರು 400 ಎಕರೆ ಜಮೀನು ಖಾಲಿ ಉಳಿದಿದೆ. ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಯಾರು ಸದರಿ ಜಮೀನಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸದಂತೆ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದರು ಕೂಡ ಇಡೀ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ನ್ಯಾಯಯುತವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿನ ಜೀತಗಾರರಿಗೆ, ಬಡವರಿಗೆ, ನ್ಯಾಯದೊರಕಿಸಿಕೊಡಲು ಮೀನಾಮೇಷ ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ದಂಸಂಸ ಒತ್ತಾಯ : ಗುಡೇನಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಬಿ. ಆರ್. ಕಾವಲು ಭೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರ ನೆಲದಾಹಕ್ಕೆ ಎಂಜಲು ಕಾಸಿದೆ ನಾಲಿಗೆಯೊಡ್ಡಿದ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಬ್ರಷ್ಟಚಾರದಿಂದಾಗಿ ಈ ಎರಡು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀತಗಾರರಿಗೆ, ಗೇಣಿದಾರರಿಗೆ ಭೂ ಹೀನ ಬಡಜನತೆಗೆ ಅಪಾರ ಅನ್ಯಾಯ ಆಗಿದ್ದು 1990ರ ನಂತರ ಸ್ಥಳೀಯ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಹೋರಾಟ ನಡೆಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರು ಸರ್ಕಾರ ಈ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳದೆ ತೆಪ್ಪಿರುವುದು ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಾಗಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಭೂ ವಿವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಾಲೀಕರುಗಳಾದ ಬಿ.ಎಸ್. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಪುಟ್ಟಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಂಚಿಸಿ ಭೂಮಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೇ ಹಣ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.ಈ ಅಕ್ರಮ ಗಳಿಕೆಯ ಹಣದಲ್ಲಿ ರೆವಿನ್ಯೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೂಡ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿದೆ.ಆದರೆ ನಿಜವಾಗಿ ಈ ಜಮೀನಿನ ಹಕ್ಕುದಾರರಾದ ಗೇಣಿದಾರರು, ಜೀತಗಾರರು, ಭೂ ಹೀನ ಬಡಜನತೆ ಭೂ ಮಾಲೀಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ವಂಚನೆಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ದಂಸಂಸ ಮೈಸೂರು ಶಾಖೆಯೂ ಈ ಭೂ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಹಾಗೂ ಸರ್ಕಾರದ ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ದಿನಾಂಕ 21-3-2003ರಿಂದ ಗುಡೇನಹಳ್ಳಿ ಬಿ.ಆರ್. ಕಾವಲಿನಿಂದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾಲ್ನಡಿಗೆ ಜಾಥಾ ಹಮ್ಮಿಕೊಂಡಿದ್ದು ದಿನಾಂಕ 27-03-2003ರಂದು ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಛೇರಿ ತಲುಪಿ ಮನವಿ ಸಲ್ಲಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕಾಲು ನಡಿಗೆ ಜಾಥಾ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಲಿದೆ.

ಸರ್ಕಾರ ಇನ್ನಾದರೂ ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಲಿ.ಗುಡೇನಹಳ್ಳಿ ಬಿ.ಆರ್.ಕಾವಲು ಭೂ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆಸಮಗ್ರ ತನಿಖೆ ನಡೆಸಿ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಂಚಿಸಿರುವ ಭೂ ಮಾಲೀಕರುಗಳ ಮೇಲೆ ಕ್ರಿಮಿನಲ್

ಮೊಕದ್ದಮೆ ಹೂಡಿ ಶಿಕ್ಷೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಲಿ. ಹಾಗೆಯೇ ವಿವಾದಿತ ಜಮೀನನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ವಶಕ್ಕೆ ಪಡೆದು ಸ್ಥಳೀಯ ಜೀತಗಾರರು, ಗೇಣಿದಾರರು ಭೂ ಹೀನ ಬಡ ಜನತೆಗೆ ಹಂಚಲಿ. ಗುಡ್ಡೇನಹಳ್ಳಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹಾಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಜನರಿಗೆ ನಿವೇಶನ ಹಕ್ಕು ಪತ್ರನೀಡಿ ಎಲ್ಲಾ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹಾಗೂ ಸದರಿ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ತೆರೆಯಬೇಕು ಆ ಮೂಲಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಜದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಿ. ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೋರಾಟ ರೂಪಿಸಿತು.ಈ ಹೋರಾಟ ಬಹುತೇಕ ಸಫಲತೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು.ಭೂ ಹೀನರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವೇ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿದೆ.

ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಭೂಮಿಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚರ ಆಕ್ರೋಶ ದ.ಸಂ.ಸ ಹೋರಾಟ : 1982 ಜೂನ್ 29.

ಹುಣಸೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ರತ್ನಾಪುರಿ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿತ್ತು. ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯ ಸಮುದಾಯದ ಹಾಗೂ ಸರ್ವೋಚರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯು ದಲಿತ ಹಿನ್ನೆಲೆಗೆ ಸೇರಿದ ಲಕ್ಷಪ್ಪಸ್ವಾಮೀಜಿಯ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು.ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಸರ್ಕಾರ 15 ಎಕರೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮುಂಜೂರು ಮಾಡಿತ್ತು.ಸರ್ವೋಚರರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರೋಶ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು ಮುಂದಾದರು.ಅವತ್ತಿನ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದವರು ದೇವರಾಜ್ ಅರಸ್ ಅವರು.

ಸರ್ವೋಚರ ಈ ಆಕ್ರೋಶವನ್ನು ದಲಿತರು ವಿರೋಧಿಸಿದರು. ವಿರೋಧಿಸಿದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚರರು ದಲಿತಕೇರಿಯ ಹುಲ್ಲುಗುಡಿಸಲುಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಿದರು, ಸುಮಾರು 50 ದಲಿತರ ಮನೆಗಳು ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾದವು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಸರ್ವೋಚರರೊಂದಿಗೆ, ಮುಸ್ಲಿಮರು, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರು ಎಲ್ಲಾರು ಒಂದುಗೂಡಿಕೊಂಡು ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಕಲ್ಲು ತೂರಾಟ ಮಾಡಿದರು.ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ದಲಿತರು 'ನೋಡಿ ಸ್ವಾಮಿ ನಾವು ಬಡವರು, ನಿಮ್ಮ ಆಕ್ರೋಶಕ್ಕೆ ನಮ್ಮ ಬಲಿ ತಕೊಬ್ಯಾಡಿ, ಸಾಕು ನಿಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಆಕ್ರೋಶನ ಕೋರ್ಟ್ ಅಯ್ಯೇ ತಿರ್ಮಾನ ಮಾಡೋಳದ ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇಡಿ' ಎಂದು ಅಂಗಲಾಚಿದರು. ಆದರೂ, ಮಾತು ಕೇಳದ ಸರ್ವೋಚರರು ತಮ್ಮ ದರ್ರಾ ಮುಂದುವರಿಸಿದರು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜ್ಞಾನದೇವಸ್ವಾಮಿ (ಈತ ದಲಿತ ಯುವಕ, ಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಅಕ್ಕನ ಮಗ) ಈತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪಿಸ್ತೂಲ್ ಇತ್ತು.ಈತ ನಮ್ಮ

ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದರೆ ಶೂಟ್ ಮಾಡ್ತೀನಿ ಅಂತ ಬೆದರಿದೆ ಹಾಕಿ ಪಿಸ್ತೂಲಿನಿಂದ ಎರಡು ಗುಂಡಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹಾರಿಸಿದನು. ಸರ್ವಣೀಯರು 'ನೋಡಿಲ್ಲಾ ಹೊಲೆಸೂಲೆಮಕ್ಕರ್ನಾ ನಮ್ಮನ್ನೇ ಎದುರಿಸುತ್ತವರೇ ಏನ್ಯಾ ಶೂಟ್ ಮಾಡ್ತೀಲಾ ಮಾಡ್ಯಾ ನೋಡಣ' ಅಂತೇಳಿ ಸರ್ವಣೀಯರು ದಲಿತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಲು ಮುಂದಾದರು. ಜ್ಞಾನದೇವಸ್ವಾಮಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪಿಸ್ತೂಲಿನಿಂದ ಒಂದು ಗುಂಡು ಹಾರಿತು ಒಬ್ಬ ಸತ್ತಾ! ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕೈ ಹೋಯ್ತು! ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮ ನಿಶ್ಯಬ್ಧ!!.

ಸರ್ವಣೀಯರು ಪೊಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು ದಲಿತರು ಸಹ ಪೊಲೀಸ್ ಕಂಪ್ಲೆಂಟ್ ಕೊಟ್ಟು, ಆದರೆ, ಪೊಲೀಸರು ಮಾತ್ರ ಸರ್ವಣೀಯರ ಪರ ನಿಂತರು. ಹರಿಹರ ಆನಂದಸ್ವಾಮಿ ಸೇರಿದಂತೆ 11 ಮಂದಿ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಕೇಸ್ ದಾಖಲಿಸಿದರು. 11 ಮಂದಿ ದಲಿತರು ತಲೆಮರಿಸಿಕೊಂಡರು. ಇಂತಹ ಕಠಿಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ಸರ್ವಣೀಯರು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕಗ್ಗೊಲೆ, ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ತೀವ್ರವಾದ ಚಳುವಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದು ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಮುಂಚೂಣಿ ನಾಯಕರಾಗಿದ್ದ, ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪ, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ಹೆಚ್. ಗೋವಿಂದಯ್ಯ, ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಚಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ತ್ಯಾಗಿ, ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್ನ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯ ನಾಯಕರು, ಚಿಂತಕರು, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರು ಸಹ ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದರು. ಈ ಕೇಸ್ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ತಲುಪಿ 11 ಮಂದಿ ದಲಿತರಿಗೂ ಜಾಮೀನು (ಬೇಲ್) ದೊರೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣರಾದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ವಕೀಲರಾದ ಸಿ.ಎಚ್. ಹನುಮಂತಯ್ಯರವರು. ಇವರು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದದ್ದು ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಮೂಲಕವೇ. ಈ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಶೇ 100 ರಷ್ಟು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ 1 ವರ್ಷ 8 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೇಸ್ ಇತ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಭೂಮಿಕೂಡ ದಕ್ಕಿತ್ತು.

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ನಂತರ ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಕೌರ್ಯದ ವಿರುದ್ಧ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕಿದ ಮೊದಲ ಪ್ರಕರಣವಿದು. ದಲಿತರು ಸರ್ವಣೀಯರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ವಿರೋಧಿಸಿದ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಾ ಮೊದಲ ಗೆಲುವು ಎಂದರೇ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು. ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು, ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿನಾಯಕರು, ಚಿಂತಕರು ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದಲಿತ ಕಾಳಜಿಯುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದೇ ಈ ಚಳುವಳಿಯ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಕಾರಣ.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು:

ದ.ಸಂ.ಸ ದ ವತಿಯಿಂದ ಈ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಯೋಜಿಸಿದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು, ಮೊದಲ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರ ತುಮಕೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ದೇವರಾಯನ ದುರ್ಗದ ನಾಮದ ಚಿಲುಮೆ ಎಂಬ ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜರುಗಿತು.ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರ ಹಾಗೂ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹುಣಸೂರಿನ ರತ್ನಾಪುರಿ (ಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರ ಗ್ರಾಮ) ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಹೊನ್ನಾಪುರ (ಇಂಧೂದರ ಹೊನ್ನಾಪುರ ರವರ ಗ್ರಾಮ) ಗಳಲ್ಲಿ ಜರುಗಿದ್ದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವಾದದ್ದು ಹಾಗೂ ಗಮನಾರ್ಹವಾದದ್ದು. ಏಕೆಂದರೆ ದ.ಸಂ.ಸ ಭದ್ರಾವತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಬಲತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ಕರ್ನಾಟಕದಾದಂತೆ ಪ್ರಬಲವಾಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಾರಿದ್ದು ಹುಣಸೂರಿನ ರತ್ನಾಪುರಿ ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣದ ಹೊನ್ನಾಪುರದ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳೆಂದರೇ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಈ ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು ಜರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವರು ಕಾರಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ.ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರೆಂದರೆ ಪ್ರೊ. ಬಿ. ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು, ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ, ದೇವಯ್ಯ ಹರವೆ, ಡಾ.ಸಿದ್ದಲಿಂಗಯ್ಯ, ಹೆಚ್.ಗೋವಿಂದಯ್ಯ, ಬಸಲಿಂಗಪ್ಪ, ಪಿ.ಲಂಕೇಶ್, ಚಂದ್ರಪ್ರಸಾದ್ ತ್ಯಾಗಿ, ಯು.ಅರ್.ಅನಂತಮೂರ್ತಿ, ಪ್ರೊ.ಕೆ.ರಾಮದಾಸ್, ತೇಜಸ್ವಿ, ಪಾ. ಮಲ್ಲೇಶ್, ಚಂದ್ರಶೇಖರ್ ಪಾಟೀಲ, ಕೋಲಾರದ ವೆಂಕಟೇಶ್, ಬೆಕ್ಕೇ ರಾಮಯ್ಯ, ದೊರೆಸ್ವಾಮಿ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ನಾಯಕರುಗಳಿಂದ ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು ಜರುಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತವರೆಂದರೆ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ವರದಯ್ಯ, ಇಂಧೂದರ ಹೊನ್ನಾಪುರ, ಕುಪ್ಪೆನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದವರು.

ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಳಕಂಡ ವಿಷಯಗಳು ಚರ್ಚೆಯಾದವು.

- ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ (ಅಂದರೆ 1970 ರ ದಶಕದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ) ಬಹಳ ವೈಚಾರಿಕವಾಗಿ, ದ.ಸಂ.ಸ ವನ್ನು ಯಾಕೆ ಕಟ್ಟಬೇಕು.
- ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ವನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು.

- ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನು ಒಂದೆಡೆ ಸೇರಿಸಿ ರಾಜ್ಯಮಟ್ಟದ ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯ ನಾಯಕರಿಂದ ಭಾಷಣಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಉಪನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ನೀಡಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ದಲಿತರ ಮೇಲೆ ದಿನನಿತ್ಯ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ದೌರ್ಜನ್ಯ, ಕಗ್ಗೊಲೆ, ಅವಮಾನ, ದಲಿತ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅತ್ಯಾಚಾರ ಇನ್ನೂ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವೇನು? ಹಾಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರವೇನು? ಎಂಬುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಚರ್ಚಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.
- ದಲಿತ ಚಳುವಳಿಯ ನೆಲೆಗಟ್ಟನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಂತನೆ ಹಾಗೂ ಅವಲೋಕನಕ್ಕೆ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ, ಸಂವಾದಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತೀ ಕೆಳಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ದೂಕಲ್ಪಟ್ಟ ಈ ಸಮುದಾಯವು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಬೇಕಾದರೆ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು ಎಂದು ಈ ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಕರೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಇದರ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಭೂ ಹೋರಾಟಗಳು, ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಹೋರಾಟಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ಹೋರಾಟಗಳು, ಸರ್ವಶೇಷಿಯರ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯ ವಿರುದ್ಧದ ಹೋರಾಟಗಳು ಜರುಗಿದವು. ಹೀಗೆ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಈ ಎರಡು ಅಧ್ಯಯನ ಶಿಬಿರಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದವು.

ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳು :

ಆಗತಾನೆ ಅಕ್ಷರ ಜಗತ್ತಿಗೆ ದುಮುಕಿದ್ದ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಇಂಧೂದರ ಹೊನ್ನಾಪುರ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ, ಆರ್ ಎಸ್ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ, ವರದಯ್ಯ, ಕುಪ್ಪೆನಾಗರಾಜ ಮುಂತಾದವರು ಹುಣಸೂರಿನ ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್ಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡ ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಳನಿಯಪ್ಪ, ಹರಿಹರ ಆನಂದ ಸ್ವಾಮಿಯವರು ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದರು. ದಲಿತ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ನೀಡಿರುವ ಕೊಡುಗೆಗಳು, ದಲಿತರ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುವುದು ಅವರ ಹಕ್ಕು ಎಂದು

ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ದೊರೆಯಬೇಕೆಂದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್ನಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಸಹ ಗ್ರಾಮ-ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಜಾಗೃತಿ ಮುಡಿಸತೊಡಗಿದರು.ಶೋಷಿತ ಸಮುದಾಯಗಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುವಂತೆ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ ಇದ್ದದ್ದು ಒಂದೇ ಹಾಸ್ಪಲ್ ಅದು ಪುಣ್ಯಭೂಮಿ ಹಾಸ್ಪಲ್. ದಲಿತರಲ್ಲಿ ಜಾಗೃತಿ ಮೂಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ದ.ಸಂ.ಸ ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡರು ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಚಳುವಳಿಗಳೆಂದರೆ.

- ಕುರಿ ಕೋಳಿ ಸೀರೆಬೇಡ - ಶಿಕ್ಷಣಬೇಕು.
- ಹೆಂಡಬೇಡ ವಸತಿ ಶಾಲೆ ಬೇಕು.
- ಸೊಪ್ಪಾರು ಮುದ್ದೆ ಸಾಕು - ಹಾಸ್ಪಲ್ಗಳನ್ನು ತೆರೆಯಿರಿ

ಈ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ಚಳುವಳಿಯು ದ.ಸಂ.ಸದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಾದ್ಯಂತ, ಜಿಲ್ಲೆಯಾದ್ಯಂತ ಚರ್ಚೆಯಾಗತೊಡಗಿತು.

ದ.ಸಂ.ಸ ಎಂದರೇ ಒಂದು ಸಂಘಟನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅದರದೇಯಾದ ತತ್ವವಿದೆ, ಸಿದ್ಧಾಂತವಿದೆ, ಉದ್ದೇಶವಿದೆ. ಗುರಿಯಿದೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ಅರ್ಥವಾಗತೊಡಗಿತು.ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ರೂಪಿಸಿದ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಹೋರಾಟಗಳಿಂದ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಹಾಗೂ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಲಯಗಳು ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದವು.

ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ 1970ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ದ.ಸಂ.ಸ ಸ್ಥಾಪನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ತಳಸಮುದಾಯದ ಜನರಿಗೆ ಸಾಮಾಜಿಕವಾಗಿ, ಶೈಕ್ಷಣಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಜ್ಞೆ ಆರಂಭವಾದದ್ದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಣಸೂರು ಹಾಗೂ ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅತ್ಯಧಿಕ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ದ.ಸಂ.ಸ. ಹೇಗೆಂದರೆ, ಹಾಸ್ಪಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಹಾಸ್ಪಲ್ಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಇಡೀ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಗ್ರಾಮ-ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬರ ಹೋರಾಟಗಳನ್ನು, ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ದಲಿತ ಸಮುದಾಯದವರಿಗೆ ಅರ್ಥೈಸುವಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದರು.ಹೀಗೆ ಇಡೀ ತಳಸಮುದಾಯಗಳ ಶಿಕ್ಷಣದ

ಕನಸಿಗೆ ಜೀವತುಂಬುವ ಹಾಗೂ ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರರ ಕನಸಿನ ಭಾರತವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದರಡೆಗೆ ದ.ಸಂ.ಸ ಪ್ರಮಾಣಿಕವಾಗಿ ದುಡಿದಿದೆ, ದುಡಿಯುತ್ತಿದೆ.ದುಡಿಯಲೇ ಬೇಕಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು :

- ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ “ಎದೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಅಕ್ಷರ”ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು 2012
- ನರೇಂದ್ರಕುಮಾರ್ ಎಸ್. “ ದಸಂಸ ಹೋರಾಟದ ಪಯಣ”ಅಭಿರುಚಿ ಪ್ರಕಾಶನ ಮೈಸೂರು, 2011.
- ದಯಾನಂದ ಮಾನೆ “ಬಾಬಾಸಾಹೇಬ್ ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ಮತ್ತು ದಲಿತ ಚಳವಳಿ” ಡಾ. ಬಿ. ಆರ್. ಅಂಬೇಡ್ಕರ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಕಾಡೆಮಿ. ಮೈಸೂರು, 2007
- ಚಿನ್ನಸ್ವಾಮಿ ಸೋಸಲೆ ಎನ್. ‘ಕರ್ನಾಟಕ ಸಮಗ್ರ ದಲಿತ ಚರಿತೆ’ ನವಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರಕಾಶನ, ಬೆಂಗಳೂರು. 2016.
- ಚಂದ್ರ ಪೂಜಾರಿಎಂ. “ಯಾಕೀಗ ಭೂಮಿ ಪ್ರಶ್ನೆ” ಪ್ರಸಾರಾಂಗ, ಕನ್ನಡ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹಂಪಿ. 2010

ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ ಹಾಗೂ ಹುಣಸೂರಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದಲಿತ ಸಂಘರ್ಷ ಸಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ದುಡಿದ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಸಂದರ್ಶನ.

- ಹರಿಹರ ಆನಂದಸ್ವಾಮಿ (ಹುಣಸೂರು)
- ವರದಯ್ಯ (ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ)
- ಆರ್. ಎಸ್. ದೊಡ್ಡಣ್ಣ (ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ)
- ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಶೆಟ್ಟಿ (ಹೊನ್ನಾಪುರ)
- ಜಗದೀಶ್ ಚಾಮರಾಯನಕೋಟೆ (ಪಿರಿಯಾಪಟ್ಟಣ)